

Verklaring van de Nederlandse bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen naar aanleiding van de VRT-uitzending over seksueel misbruik in de Katholieke Kerk in België

29 september 2023

De uitzending van de VRT over seksueel misbruik in de Katholieke Kerk in België heeft ook onder slachtoffers van seksueel misbruik door medewerkers van de Katholieke Kerk in Nederland heftige reacties opgeroepen. Wij vinden dit heel begrijpelijk. Seksueel misbruik slaat immers diepe wonden en laat psychische trauma's na waarmee mensen hun hele leven kunnen worstelen.

Wij als Nederlandse bisschoppen en hogere religieuze oversten betuigen daarover onze diepe spijt, zoals wij bij eerdere gelegenheden hebben gedaan en bieden nogmaals onze oprechte excuses aan voor het leed dat slachtoffers van seksueel misbruik door kerkelijke medewerkers is aangedaan. Seksueel misbruik van minderjarigen mag nergens voorkomen, maar zeker niet in de Kerk, die tot taak heeft het Evangelie van Christus te verkondigen. Zeker de Kerk moet voor iedereen en zeker voor minderjarigen een veilige plek zijn. Het spijt ons ten zeerste dat zij dat niet voor alle minderjarigen is geweest.

Bij de behandeling van klachten van seksueel misbruik gaan wij uit van drie principes:

1. Het welzijn van het slachtoffer staat centraal; het slachtoffer dient met respect te worden bejegend;
2. Het onderzoek van klachten van seksueel misbruik moet onafhankelijk van ons als bisschoppen en hogere oversten plaatsvinden;
3. Transparantie ten aanzien van seksueel misbruik.

Tussen 2011 en 1 mei 2015 vond het onafhankelijk onderzoek van klachten van seksueel misbruik plaats door de klachtencommissie van de Stichting Beheer & Toezicht inzake seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. De Stichting had ook een compensatiecommissie die een advies gaf over de hoogte van de genoegdoening; de bisschoppen en de hogere oversten hebben deze adviezen steeds overgenomen. Tevens had de Stichting een Platform Hulpverlening. Ook klachten van verjaard seksueel misbruik en klachten tegen overleden daders werden in behandeling genomen. Omdat het aantal klachten sterk is gedaald heeft de voorzieningenrechter voor deze regeling 1 mei 2015 als einddatum vastgesteld.

Sindsdien kunnen klachten van seksueel misbruik worden ingediend bij het Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. Overigens bestaat er ook een afspraak waardoor een klacht van seksueel misbruik tegen een overledene of van verjaard seksueel misbruik in schrijnende gevallen nog steeds in behandeling kan worden genomen.

Op deze wijze willen wij slachtoffers van seksueel misbruik erkenning, genoegdoening en hulpverlening aanbieden. Wij beseffen dat we het leed door het seksueel misbruik daardoor niet ongedaan kunnen maken. Wel hebben wij in de loop der jaren ondervonden dat erkenning van het misbruik voor slachtoffers het belangrijkste is. Het geeft hun een gevoel van opluchting en bevrijding dat wij als bisschoppen en hogere religieuze oversten erkennen dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden en daarmee ook het leed dat zij als gevolg daarvan ondervonden hebben.

Tevens hebben wij maatregelen genomen om seksueel misbruik te voorkomen. Tijdens de priesteropleiding en de opleiding van andere medewerkers wordt in speciale programma's aan seksueel misbruik aandacht besteed. Van nieuwe priesterkandidaten en anderen die aan een opleiding beginnen wordt een VOG gevraagd. Wanneer een kerkelijke medewerker van het ene bisdom overstapt naar het andere of van een orde of congregatie naar een bisdom, dan moet de bisschop of overste van de kandidaat een verklaring ondertekenen dat naar zijn weten de persoon in kwestie zich nooit aan seksueel misbruik schuldig heeft gemaakt.

Wij beloven dat we ook in de toekomst seksueel misbruik zoveel mogelijk zullen proberen te voorkomen en dat we slachtoffers met respect en zorg voor hun welzijn zullen blijven bejegenen.